

Kjak

Dagfinnur Danbjørg

Gott mit unz - ella at vera sær sjálvum nokk

Frelstur við trúgv. Gerningar hava einki upp á seg.

Soleiðis kann tað eisini sigast. Og soleiðis verður tað eisini sagt.

Fyri fáum árum síðani segði sokallaður kristin í SVE, tá hann royndi at greina innihaldið av frammanfyrirstandandi, at Hitler kann vera frelstur, um hann trúi, meðan Móðir Teresa móguliga er havna í Helviti, um hon ikki hevur trú.

Soleiðis kunnu gerningar verða tileinkisgjørdir, hóast Kristi læra sigur aðra søgu t.d. um at elska næstan... ella eg bankaði upp á.... eg var sjúkurl... hin skuldarbundni tænarin... trúgv uttan gerningar er sum likam uttan sál, deyð.... trøini skulu kennast av fruktunum - bert fyri at nevna nøkur dømi, ið fella mær í hug, meðan eg siti og skrivi.

So lætt skuldi verið at funnið út av, at fruktirnar hjá Hitleri og Móðir Teresu høvdu sín uppruna í hvør sínum ríki. Trøini skulu kennast av fruktunum.....

Men hví skrivi eg um hetta? Jú, bæði tí, at tað er sera viðkomandi fyri okkum í tí dagliga, men eisini tí, at tað er val um knappar triggjar vikur.

Og vit hava gjøgnum árin sæð og kunnu framvegis síggja, at mong av teimum høggradikalum, eisini eru tey, ið halda fast um, at góðir gerningar onki hava upp á seg.

Teirra niðurstøða er, at er Gott mit unz, so kunnu tey liva og láta, sum tey vilja, og so kunnu tey fremja lóg-gávuna eftir matthæus-effektini: at geva teimum, ið frammanundan

hava, í ríkiligt mát, og at taka frá teimum, ið annars onki hava at lata av.

Við tilíkari heildarfatan er lætt at skilja, at hesu uttan trupulleikar kunnu velja bæði hálv- og heilkriminellar til at stjórna landinum, og at hesir - saman við teimum - somuleiðis fegin stuðla teimum vælbjargaðu móti teimum minni-mentu og annars fátøku, og enntá kunnu finna upp á at gera korini hjá hesum síðstnevndu enn verri - fyri at lívga um hjá hinum fyrstnevndu.

Somuleiðis halda tey hondina yvir teimum vælbjargaðu, tá hesir á ymsar hættir sleppa sær undan at vera við til at bera samfelagsins byrðar, og hetta næstan óansæð mátan, ið nýttur verður fyri at sleppa undan. Kikarin verður settur fyri blindu eyga.

At tey eru ósolidarisk og fremja ein figgjarligan kúgandi politik er bert fylgja av teirra tileinkisgeran av góðum gerningum.

Tí tá næstakærleiksboðið er strikað í ein egoistiskan og ein virðisleysan part, sum annars verður gjørdur um til menniskjansligan egin-kærleika, ið síðani verður settur í hásætið við gullkrúnu á til tilbíðjunnar, tá er vandi á ferð, serliga fyri tey smáu í samfelagnum, sum vit annars í takklæti fyri lív og heilsu, mat og klæðir, tak yvir høvdu og mangt mangt annað, eru sett til at varða av.

Vónandi fær greinin onkran til at teinkja seg um einaferð aftrat.

So er málið nátt.

Jóhan Christiansen
borgarstjóri

Hvørja grein sipar tú til Heðin Mortensen?

Tað er ikki sørt undirhaldandi at lesa hvussu borgarstjórin í Tórshavn, dragar og snarar tí undirritaði skrivaði í greinini "Lat okkum skatta alt Føroya fólk til Havnar, ella?"

Talan er um "spunadugna-skap" á høgum støði. Tað krevur ein stóran spunasmið til at draga tí eg skrivai til tað, borgarstjórin í Havn hevur vent tað til. Nevnluga: *Eitt grovt og ódámligt álop á tey alment løntu*. Tey hava onki við sakina at gera. Vit tosaðu um almennar lønir, og ikki starvsfólk. Ivast lesarin, so er at lesa greinina aftur!

Fyri stutt at endurgeva tað, sum stóð í greinini, so vísti eg á, hví man ikki skal fara eftir einstøkum privat-um vinnugreinum, tá tala er um útjavning. Antil má talan vera um alla vinnu, ella onga. Mín niðurstøða er, at tað er best at halda alla vinnu uttanfyri einari útjavningarskipan. Lat ongan iva vera um tað.

Skalman hóast alt nýta vinnuna sum grundarlag so er neyðugt at tala er um alla vinnu, og ikki bert einstakar greinar. Skal ein útjavningarskipan vera lív laga, so er neyðugt at inntøkugrundarlagið er støðugt. Og tað er tað tá talan er um almennar lønir. Umframt tað, so vísti eg á, at tað var ikki rættvíst, at tær kommunur sum hava skapt vinnukarmar fyri nógvar milliónir krónir skuldu straffast fyri tað.

Men lat okkum hyggja eitt sindur eftir tí, sum Heðin Mortensen skrivar.

Onkur ella okkrut má javnast

Nú var tað ikki undirritaði sum hevur sett hetta á dagskrá, men flokkurin hjá Heðini Mortensen. Eg loyvdi mær at koma við einum uppskotið til, hvussu peningur til eina útjavningarskipan kann fáast til vega. Onki um hvussu hon skal deilast útaftur o.s.fr.

Restina undir hesari yvirskriftini hjá Heðin Mortensen er ikki á einum støði, sum eg vil gera viðmerkingar til.

Annars vil eg ásanna, at tað hevði verið sera áhugavert at hoyrt eitt boð uppá, hvar penganir til eina móguliga útjavningarskipan kundu komi frá, sbrt. borgarstjóranum í Tórshavnar kommunun.

Ódámlig framferð

"Fyri tað fyrsta er talgrundarlagið í útrokingunum hjá Jóhan Skeivt. Í øðrum lagi er hetta ódámligt framferð ímóti einum bólki av starvsfólkum í samfelagnum". (sitat enda Heðin Mortensen)

Vit nýta jú sama talgrundarlag, so eg dugi ikki at skilja hví mítt er skeiv, og ikki tað hjá Heðini Mortensen. Munurin er einans tann, at Heðin Mortensen hevur deilt almennu lønirnar sundir, so vit onnur síggja hvussu tær góðu 2 mia. kr. í almennum lønum eru deildar millum starvsbólkar.

Eg vísti á, at av hesum 2 mia. kr. á figgjarlógini hjá landinum, blíva 60 % skattaðar í Tórshavnar kommunu. Tað búgva áleið 40 % av Føroya fólki í Havn. Við øðrum orðum, so blíva 20 % ov nógv av almennum lønum skattaðar í Havn, og sum kundu verið nýttar til inntøkugrundarlag í einari móguligar útjavningarskipan (tølini eru avrunaði).

Javna kommunuskattin

Tað skrivaði eg ikki, og tað meini eg heldur ikki man skal gera. Eg kom við einum uppskotið til, hvussu man kann seta krónur á hesi 20% av ovurumboðan av almennum lønum í Tórshavn. Nevnluga við at nýta meðal skattaprocenti fyri alt landið, og falda tað við 20 % av teimum almennum lønunum.

Annars kann eg upplýsa lesaranum, at hvørki barnafrádrátturin ella botnfrádrátturin er tengdur at skattaprocentinum, men av íbúgvum. Umframt tað, so kann upplýsast, at botnfrádrátturin er tann sami fyri allar kommunur í landinum,

og barnafrádrátturin hjá kommununum, er ásettur av avvarðandi kommunustýrið.

Íløgur í karmar

Nú var tað ikki fyrst og frems Eysturkommuna undirritaði hugsaði um, tá talan var um íløgur í karmar. Men allar kommunur sum heild, herundir eisini Tórshavnar kommunu.

Tað er rætt at í Eysturkommun búgva dugnalig sjóvfólk. Tað er eisini rætt, at fleiri av hesum sjóvfólkum vinna nógvan pening. Hetta er at frøðast um, og er teimum væl uppiborði. Tað skal tó eisini vera sagt, at ein stórur partur av mannskapinum umborð á teimum skipum tilhoyrandi Eysturkommunu, eru búsitandi í øðrum kommunun.

Til alla lukku hevur tað gingið væl í m.a. uppsjóvarvinnuni í nøkur ár. Tí hevur tað eisini verið móguligt hjá teimum, at goldið væl aftur til Føroya land gjøgnum m.a. partafelagsskatt. Eg skrivið Føroya land, tí sum Heðin Mortensen eisini veit, so fellur 70% av partafelagsskattinum í landskassan, og 30% í kommunukassan.

Samlaði partafelagsskatturin, tað er fyri alla vinnu í Eysturkommunu, síðani kommunan var stovnst, til og við ætlani fyri 2011 hevur verið góðar 10 mió.

Uml. kr. 3,33 mió. kr. í meðal um árið er eitt gott íkast til kommunukassan í Eysturkommunu, men ikki nógv til eina útjavningar skipan. Tað var tað eg skrivaði.

Ódámlig framferð móti einum samfelagsbólki

Tað krevur eitt gott hugflog til at draga tað eg skrivaði til eitt álop á almenn starvsfólk. Ikki við einum orði vera tey umrødd í mínari grein. Tað var sum sagt almennar lønir eg tosaði um, og ikki starvsfólk.

Er nøkur framferð ódámlig, so haldi eg tað er fram-

ferðarhátturin hjá borgarstjóranum í Havn. Fyrst leggur hann undirritaða undir at fremja álop á almenn starvsfólk, **síðani gerð hann hesi starvsfólk til offur**. Haldi teimum er betri uppiborði.

Skatta fólk út á bygd ella av landinum

Hetta má sigast at vera undrunarsamt, nú mítt uppskot til at útjavna almennar lønir skal vera orsök til at ov fá fólk flyta aftur til landið. Dugi ikki at síggja hvussu hesi bæði viðurskiftini hanga saman. Serstakuliga eisini tí, at Heðin Mortensen gloymir, at tað eisini er ein stórur partur av ungfolkið frá øðrum kommunum enn Tórshavn, sum flyta av landinum. Hetta prógvar bert, at tað mangan er torført hjá politikkarum í Havn at síggja útum bøgardanar.

Kom við einum konstruktivum uppskotið Heðin Mortensen

Hetta er tað undirritaði hevði ynskt at svarið hjá Heðini Mortensen gav eitt boð uppá. Einans við nøkrum fáum orðum, *sosum at útjavning skal síggjast í einari nógvi breiðari heild*, fáa vit innlit í hugsunarháttin hjá borgarstjóranum í størstu kommununi í landinum.

Eg fari at loyva mær at spyrja beinleiðis, hvat tilmælið hjá Heðini Mortensen er, tá vit tosa um figging av einari móguligari útjavningarskipan.

Tað er ikki neyðugt at koma við longum frágreiðingum um ymiskar útreiðslur, tær ymisku kommunurnar hava o.s.fr. fyri at finna ein loysn, at rinda peningin útaftur til tær ymisku kommunurnar. Lat okkum taka tað kjakið seinni.

Lat okkum bert fáa eitt innlit í, hvussu borgarstjórin í størstu kommununi í landinum kundi hugsa sær vit figgjaðu eina móguliga útjavningarskipan.